

יְשׁוּרוּת הַחַיִּים

יו"ל ע"י מוסדות "אור החיים" ירושלים

ע"ש הקדוש רבינו חיים בן עטר זצוק"ל | בנשיאות הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א
רח' עזרא 1 ירושלים ת.ד. 5512 טל': 02-5000455 פקס: 02-5000502 orhachaim.org

פרשת תרומה

דברי מרן ראש הישיבה הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

בדרך החיים

צדקה אינה צריכה כוונה

דָּבָר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי
תְרוּמָה (שמות כה, ב).

רש"י מפרש: "ויקחו לי - לשמי".

אפשר לבאר את המילה "לשמי", על פי המבואר בשולחן ערוך (אורח חיים סימן ס סעיף ד), שמצוות צריכות כוונה, והוא לעיכובא, דהינו שאם אדם קיים מצווה ולא כיוון בה - לא יצא ידי חובתו.

אולם, הפוסקים כותבים (משנה ברורה שם סק"י בשם ה"חיי אדם"), שבמצווה שיש בה מעשה, כגון בהנחת תפילין, גם אם לא יכוון - בדיעבד, יצא ידי חובתו, כי מעשה המצווה מוכיח שעושה לשם מצווה - שהרי מפני מה הוא כורך רצועות על ידו? ודאי לשם המצווה.

אך אם, לדוגמה, בימי חג הסוכות השמש יוקדת בעוז, ואדם יושב בסוכה כדי להצל מפני חום השמש, אם לא כיוון לשם מצווה - לא יצא ידי חובתו אפילו בדיעבד, כי לא מוכח מעצם המעשה שעשה אותו לשם מצווה.

אולם בצדקה הדין שונה - אף שלא כיוון לשם מצוות צדקה, יצא ידי חובה, ויקבל על כך שכר, ונבאר את הדברים.

דוד המלך אומר בתהילים (קיב, ט): "פֶּזַר נָתַן לְאֲבִינִים
צִדְקָתוֹ עֲמֶדֶת לְעַד".

"פיזר" פירושו שנפל ממנו בלא ידיעתו, התפזר. ואילו "נתן" פירושו שלקח בידו ונתן.

אם כן, לכאורה קשה - היאך נכתבו שני דברים סותרים אלו יחדיו בפסוק: "פיזר נתן לאביונים"?

אלא כוונת הפסוק: "פיזר נתן לאביונים", מה זה פיזר? רבותינו אומרים במדרש (ילקוט שמעוני כי תצא רמז תתקלז), שאדם המאבד מטבע, ומצאה עני והתפרנס ממנה - מעלה עליו הכתוב כאילו זכה. כלומר, המאבד מקיים מצוות צדקה במטבע זו, על אף העדר מוחלט של כוונה.

אם קורה, שיש לאדם חור בכיסו, ובהיותו ברחוב מאבד הוא כמה מטבעות, והעני מצאן, וקנה בהן צרכי שבת - כשמגיע מאבד הכסף לעולם הבא, אומרים לו, שהוא נתן צדקה והחייה משפחה שלימה בשבת קדש!

כל השבת הזו נזקפת לזכותו!

מתפלא אותו אדם: ברור, שאין שכחה מלפני כסא הכבוד, אך הוא אינו מי שנתן את הצדקה הזו?! משיבים לו מלאכי מעלה: "אתה זוכר שנכנסת לביתך וגילית שאיבדת כמה מטבעות? ובכן, הכסף הזה הגיע לידי עני שקנה בו את צרכי השבת. בזה קיימת מצוות צדקה, הגם שלא כוונת לשם נתינת צדקה, כי בצדקה, אפילו שלא כיוון עולה לו המצווה. וכיון שהעני זכה לכבד את השבת בכסף זה, כל הזכויות של העני ובני ביתו נזקפות לזכותך!"

לככות את ישראל...

מכירים אנשים נוספים

המעוניינים לקבל

את העלון

למייל בכל שבוע?

אנא שלחו את

כתובת המייל שלהם,

למייל הבא:

orhachaim@
bezeqint.net

ונצרפם לרשימת

התפוצות

(השירות אינו כרוך בתשלום)

העלון מוקדש לזרע בר קיימא אליהו בן אדלה ורבקה בת מרים
ולרפואת ר' יצחק בן חנה, תקוה בת רחל רוחאם

שישתמש בכסף בקדושה ובטהרה - הוא יכרך, יאכל וישתה, או יקנה דבר של תורה. בעל השטר זכה - אף על פי שהצטער כשנפל לו הכסף, מכל מקום הכסף לא אבד והלך לצדקה, והוא קיים בו מצוה.

וזה שאומר דוד המלך, "פיזר" התפזרו לו מעותיו, נפלו לו מהכיס, ובא עני ומצאן, נחשב לו כאלו "נתן", וזוכה בכך ש"צדקתו עומדת לעד".

שבת שלום לכל בית ישראל

פעם ארע, שבחור מבני ישיבתנו מצא ליד פח האשפה שטר של חמישים שקלים, הוא ניגש אלי ושאל: "כבוד הרב, מצאתי שטר ליד הפח, מה דינו?" הזכרתי לו: "זוהי משנה מפורשת (בבא מציעא כא, א) "מצא... מעות מפוזרות... הרי אלו שלו". אם כן זכית בשטר".

איזו זכות יש לאותו אדם שנפל לו השטר! הלא אילו נוכרי היה מוצא את אבדתו, לא היה מרוויח כלום, אבל עכשיו מצא את הכסף בן תורה ירא שמים,

ניתן לצפות בשיעוריו של מרן ראש הישיבה שליט"א
בימי שלישי וחמישי בשעה 21:00 בשידור חי
באתר ישיבת "אור החיים" orhachaim.org
או דרך הטלפון: 02-6400000 (שלוחה 9)

פינת ההלכה

דיני 'פורים משולש'

המתנות לאביונים יש לחלקם לעניים ביום השישי, מפני שעניניהם של עניים נשואות למקרא מגילה, כי בשעת הקריאה, מרוב חיבת הנס הלב פתוח לתרום בעין יפה לטובת העניים, וכל המרבה במתנות לאביונים הרי זה משובח, שאין לך שמחה גדולה ומפוארה כאדם המשמח לב עניים יתומים ואלמנות וגרים, שהמשמח לב האומללים האלה דומה לשכינה, שנאמר 'להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים'. וחובת מתנות לאביונים, שתי מתנות שיחולקו לשני עניים.

ואע"פ שמצד עיקר הדין די בנתינת פרוטה לכל עני, טוב ונכון לנהוג עין יפה ביום זה במצוה יקרה זו, כמו שכתבו כמה אחרונים, ששיעור מתנה לאביון יהיה כשיעור סעודה של פת במשקל שלוש ביצים (261 גרס), או שווי סעודה כזאת.

ביום ראשון ט"ז אדר, שולחים מנות איש לרעהו, שתי מנות לאיש אחד.

כל המרבה לשלוח לרעים הרי זה משובח.

ויש מחמירים לשלוח מנות גם בשבת (במקום שיש עירוב). והמחמיר תבוא עליו ברכה.

עיירות שאינם מוקפות חומה מימות יהושע בן נון קוראים בארבעה עשר באדר, ולכן בני הפרוים (שאר ערי הארץ) מקיימים בשנה זו (תשפ"א) את כל דיני ומנהגי הפורים [קריאת מגילה, מתנות לאביונים, משלוח מנות וסעודת פורים] ביום שישי (י"ד אדר). אולם בני ירושלים (שדינם כעיר ה'מוקפת חומה'), נוהג לגביהם דיני "פורים משולש", והדינים חלוקים לגביהם, השבוע נכתוב חלק מההלכות:

אף על פי שבירושלים שהיא עיר המוקפת חומה, צריך לקרות בה המגילה בט"ו באדר בכל שנה ושנה, מכל מקום בשנה שחל פורים של כרכים המוקפים חומה (דהיינו ט"ו באדר) בשבת (כמו בשנה זו - תשפ"א) - יש להקדים קריאת המגילה ליום ארבעה עשר באדר, דהיינו ביום השישי. הטעם להקדמת הקריאה: חז"ל גזרו שלא לקרות המגילה בשבת, [כי הכל חייבים בקריאתה ואין הכל בקיאים בקריאתה, גזירה שמא יטלנה בידו ויוציאנה מרשות היחיד לרשות הרבים, או שיעבירה ארבע אמות ברשות הרבים, ויוליכנה אצל בקי לקרות בה]. טעם נוסף, שעניניהם של עניים נשואות למקרא מגילה, לקבל מתנות לאביונים, וזה אי אפשר בשבת. נמצא שבשנה זו תושבי ירושלים שווים בזמן חיוב קריאת המגילה לכל העולם, שקוראים המגילה ביום השישי.

העלון מוקדש לזיווג הגון
רבקה בת תקוה

העלון מוקדש לרפואת
גרשון חי בן רחל רוחאם

העלון מוקדש לעילוי נשמת: אור אורי בן ירדנה ז"ל, מרים בת רחל ז"ל, יעקב בן רחל ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל, רגינה בת צילה ז"ל, שמואל גד בן מיסה ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, מרדכי בן רגינה ז"ל, אברהם בן חאקי קלרה ז"ל, רבקה בת אסתר ז"ל, רבקה בת תאג'י רחל ז"ל